

# transparant



EDITORIAAL

## Werken aan de Kerk van morgen, een gezamenlijke droom

Jongeren leven in de wereld van vandaag, een samenleving die getekend is door diverse crisissen. Ze kijken naar de toekomst met gemengde gevoelens. Ze koesteren dromen, hebben verwachtingen en hopen dat ze gaandeweg hun plaats in de wereld van morgen zullen vinden. Ze willen zin geven aan hun leven en kijken kritisch naar wat hen daarbij kan helpen. Als kerkgemeenschap staan we voor de grote uitdaging of we jongeren kunnen aanspreken met ons verhaal. Hen beluisteren is daarbij een wezenlijke stap, de gezamenlijke dialoog ondersteunt het werken aan de toekomst. Alles begint bij plekken van ontmoeting.

### In Vlaanderen

Het Bisdom Brugge gaf de jongeren een uitdrukkelijke stem in het synodale proces. Bij de conclusies (februari 2022) klonk onder meer: “We verwachten dat de Kerk wegen verkent om lokaal gastvrije oase- en verbindingsplekken te creëren waar jongeren kunnen thuiskomen en die bekend te maken. We vragen dat er bij de creatie van die plekken naar de noden van jongeren wordt geluisterd en dat jongeren er in alle vertrouwen ook zelf mogen ondernemen en inspireren.” We willen als IPB deze verwachting (en de 21 andere) verbreden naar onze Vlaamse kerkgemeenschap. Tijdens het Forum van 1 oktober namen we de oproep aan en gingen we interdiocesaan in gesprek met begeleiders van jongeren over hun ervaringen en wat wij als (lid van de) Kerk kunnen doen. U leest er alles over op onze middenpagina.

deelname van jonge Europese katholieken bij het vormgeven van het EU-beleid bevorderen.’ De jonge afgevaardigden zijn tussen 18 en 35 jaar, hun mandaat zal twee jaar duren. Het Youth Net zal worden geraadpleegd over verschillende beleidsdossiers, waarbij het jongerenperspectief en hun gevoeligheid voor politieke en sociale uitdagingen van belang zijn. Bij het lanceren van dit nieuwe initiatief nodigde kardinaal Hollerich elke jonge afgevaardigde uit om ‘van het Youth Net een plaats van echte broederschap te maken, een voorbeeld van hoe we broeders en zusters kunnen zijn, bewust van onze unieke culturele identiteiten, echt verenigd in diversiteit’. De voorzitter van COMECE benadrukte ook het belang van empowerment van jongeren op alle niveaus van onze samenlevingen, terwijl we met en voor alle generaties optreden voor het algemeen welzijn in de EU. Meer op [www.comece.eu](http://www.comece.eu).

### Een persoonlijk engagement

Het Forum eindigde met de vraag welk concreet engagement wij zelf kunnen opnemen om verbinding te maken met jongeren. De antwoorden zijn erg uiteenlopend maar de bereidheid is groot. We gaan graag met jongeren op weg, samen zoekend naar zingeving. En ja, we zijn ervan overtuigd dat het Evangelie daarbij een waardevolle Bron is.

Professor Bénédicte Lemmelijn stelde in De Standaard van 8 oktober: “Ik zie het zingevende discours overal. ... Mensen zoeken naar manieren van leven en samenleven. Ik zie zelf drie terugkerende elementen: aandacht voor het hier en nu, het zoeken naar verbondenheid en het zoeken naar geluk. ... We hebben een maatschappij met mensen die op zo veel manieren veelvuldig en veelvormig op zoek zijn naar diepgang, zingeving en intermenselijkheid. En toch lopen de kerken leeg en trekken wij (in de faculteit Theologie KULeuven) amper achttienjarigen aan. Daar wil ik aan werken.”

Graag wil ik, vanuit het enthousiasme op het Forum, haar oproep versterken. Ik engageer me om mee plekken van ontmoeting uit te bouwen waar jongeren voelen dat een geleefd geloof kracht geeft om dromen waar te maken!

Christa Damen, voorzitter



### In Europa

Ook op Europees vlak wil men de jongeren goed beluisteren en met hen op weg gaan. In hun nieuwsbrief van 7 oktober las ik dat de COMECE (de Commissie van de Bisschoppenconferenties van de Europese Unie) op woensdag 5 oktober 2022 Youth Net gelanceerd heeft. ‘Dit nieuwe overlegorgaan - stelt kardinaal Hollerich - zal de concrete

## Plekken voor ontmoeting

Op 1 oktober kwam het IPB-Forum samen voor de verkenning van een aantal verwachtingen van jongeren op hun zoektocht naar zingeving. 50 deelnemers gingen in gesprek over de plekken waar jonge mensen elkaar en mensen van andere generaties kunnen ontmoeten. Enkele jongerenbegeleiders uit de studentenpastoraal, de jeugdbewegingen en IJD vertelden wat ze zien gebeuren en gaven een beeld van de hindernissen die jongeren ervaren en de kansen die er zijn om met hen op weg te gaan. Daarna gingen de deelnemers in gesprek over 3 vragen: Welke ontmoetingsplekken en -kansen zijn er? Wat zijn hinderpalen? Waarvan dromen we? Aan het einde van het plenum werd aan alle aanwezigen gevraagd om de vruchten van deze voormiddag heel concreet te maken door een persoonlijk engagement te formuleren.

### Jongeren wapenen met spiritualiteit

Gert Van Langendonck van de pastorale dienst Universiteit Antwerpen, vertelde over een bijzondere plek naast de Ignatiuskapel, de Multifaith Narthex. Het is een kleine ruimte zwanger van symboliek. Een grote boom staat er centraal. Daarin kunnen bezoekers een kaartje hangen met een boodschap of gebed. Ze kunnen er ook een kaarsje aansteken. Door de aanwezigheid van symbolen roept de ruimte associaties op met de wortels van het leven en van vele religieuze stromingen. Narthex is de naam van het voorportaal van een kerk, een soort sluis tussen de samenleving en de kerk, en het concept raakt jongeren van allerlei achtergrond.

Op de verschillende stadcampussen van de UA is er ook een stille ruimte. Dat is een neutrale ruimte bedoeld om naar binnen te keren. Maar zoiets veronderstelt dat je zelf taal en inhoud meebrengt en net dat ontbreekt vaak bij jonge mensen. De stille ruimtes worden bijgevolg vooral als gebedsplaats voor de moslimstudenten gebruikt. Gert pleitte ervoor dat we jongeren een aanbod moeten doen om een spirituele taal te ontwikkelen zodat ze sterker in het leven kunnen staan. Elk leven brengt immers lijden mee en dat roept existentiële vragen op. Vanuit ons geloof hebben we een rijke traditie om daarmee om te gaan.

### Interculturele bemiddelaars gezocht

Jolien Caubergh en Els Van Doren getuigden vanuit de wereld van de jeugdbewegingen. Jongeren hebben dromen en zijn op zoek naar iets groters. Met een kritische blik kijken ze naar wat hen kan helpen om hun dromen waar te maken. Ze stellen vragen en als ze openheid ervaren en veiligheid, zullen ze spreken over onderwerpen waar ze elders niet mee terecht kunnen. Geloof is zo'n thema en ze verwachten eerlijke antwoorden op vragen als: 'Waarom doe jij dit? Wat geloof jij eigenlijk?'



Soms vergeten volwassenen dat de jongeren waarmee ze te maken hebben voortdurend wisselen. Om de 3 jaar zijn de leden van een groep vervangen door nieuwe leden. Daardoor dienen gewoontes en tradities voortdurend opnieuw bekeken te worden. Uitspraken als 'de jeugdbeweging heeft altijd geholpen op het mosselsteet' kunnen voor misverstanden zorgen. Want de huidige leden hebben misschien geen weet van het engagement van hun voorgangers en willen zelf bepalen welke 'tradities' ze verderzetten. Om tot een echte ontmoeting te komen, is een open houding noodzakelijk, zonder verborgen agenda of onuitgesproken verwachtingen.

Onbekend is onbemind. Jongeren kennen de pastoraal verantwoordelijken van de parochie niet. Ze komen er ook zelden mee in contact. Er zijn als het ware interculturele bemiddelaars nodig om beide werelden te verbinden. Niet alleen taal maar ook gewoontes en reacties vragen soms om een woordje uitleg. En dat is wederzijds. Maar wanneer jong en oud geraakt wordt door elkaars verhaal vinden ze elkaar en kunnen ze samen op weg gaan.

### Een spirituele dialoog van hoop

Sofi Van Ussel, directeur IJD, schetste het onderweg zijn met jongeren als een verhaal van hoop en vertrouwen en een gebeuren van het hart. Ze gebruikte hiervoor het beeld van de paardenbloem als symbool van hoop. Dat is een taaie plant die door velen als onkruid wordt gezien. Zijn zaden verspreiden zich uitbundig naar overal waardoor deze bloem zeer vruchtbaar is. Moslims noemen haar daarom de blaasbloem die leven uitzaait.

Ontmoetingen met jongeren hebben een dubbel perspectief. Jongerenpastoraal richt zich naar de samenleving en brengt jongeren in contact met verschillende leefwerelden en engagementen. Tegelijk kunnen IJD, scholen, jeugdbewegingen en andere partners jongeren helpen om de Kerk te ontdekken. Acties voor het klimaat of deelname aan de Wereldjongerendagen laten jongeren iets ervaren van een groter geheel. Ze zoeken verbondenheid en vinden die ook in verhalen en rituelen, in warme gemeenschappen waar ze zichzelf mogen zijn en ruimte krijgen voor een eigen inbreng. Er is nood aan plekken waar een intergenerationale dialoog kan gevoerd worden, waar de spirituele dialoog een basisvaardigheid is.

### Dromen van plekken voor ontmoeting

Na deze inleidingen gingen de deelnemers in kleine groepen in gesprek met elkaar. In een eerste ronde werd gedeeld over bestaande plekken van ontmoeting. Er zijn de evidente plaatsen zoals het gezin, de school, de jeugdbeweging, de catechese groepen. Er waren ook getuigenissen van gemeenschappelijke activiteiten en van toevallige ontmoetingen die indruk maakten. Wie oog en oor heeft, krijgt in het gewone van het leven eigenlijk voortdurend kansen om met jongeren in gesprek te gaan.

De tweede gespreksvraag peilde naar de hindernissen. Vooroordelen van beide kanten spelen daar een rol. De Kerk heeft een slecht imago bij de meeste jongeren. Bovendien is er grote schroom bij hen om over geloof te spreken. Het is een taboeonderwerp en dus vraagt het om een veilige omgeving. Bij volwassenen leeft dikwijls de angst om de goede woorden of de juiste taal niet te vinden. Velen voelen zich te oud en geloven niet in de intergenerationale dialoog. Daarnaast is het ook moeilijk om goede plekken te vinden waar jong en minder jong elkaar ongedwongen kunnen ontmoeten. Er werd gepleit om zeker zorg te dragen voor de bestaande infrastructuur die hiervoor ruimte biedt.

De derde vraag was gericht op de toekomst. Iedereen mocht zijn of haar dromen verwoorden. Er werd gedroomd dat er per bisdom een 2 à 3-tal plaatsen zouden zijn waar jongeren op zaterdagavond of zondag kunnen samenkomen. Want jongeren komen naar plaatsen waar ook andere jongeren komen. IPB-leden dromen ervan dat diaconale initiatieven genomen worden samen met jongeren; dat de herinrichting van het kerkgebouw in samenspraak met jongeren zou gebeuren; dat jongeren hun bisschop zouden uitnodigen opdat hij hen en zij hem beter zouden leren kennen; dat velen actief naar jongeren toestappen om hen te ontmoeten en te beluisteren...

### Concrete engagementen

Aan het einde van de voormiddag werd aan de aanwezigen gevraagd om voor zichzelf een concreet engagement naar of met jongeren op te schrijven. Voor velen was dat het voornemen

om meer naar jongeren toe te gaan en verbinding te zoeken. Het gaat daarbij niet op de eerste plaats om diepgaande gesprekken over geloof maar om open ontmoetingen. Hartelijkheid en medeleven, niet enkel op momenten van verdriet maar ook presentie doorheen het gewone leven. Waar vragen gesteld worden over geloof en zingeving zo eerlijk mogelijk verwoorden wat christen zijn voor ons betekent. Beseffen dat we niet alle antwoorden (moeten) kennen maar samen op weg gaan. Zien hoe de Geest nu aan het werk is in jongeren en daar het vertrekpunt leggen om samen op weg te gaan.

Carine Devogelaere

### Een greep uit de engagementen

Ik engageer me om...

- jongeren te 'zien' en dat ook te laten merken door uitdrukkelijk goeiedag te zeggen tegen hen of te glimlachen
- in onze jeugdbeweging de vragen rond zingeving opnieuw nadrukkelijker aan bod te laten komen
- een warme thuis te maken van ons huis waar onze kinderen, vrienden en passanten welkom zijn
- een open plek te creëren binnen de gemeenschap waar ik leef en werk om jongeren te beluisteren
- mijn evangelische inspiratie te durven benoemen
- van binnenuit mee hindernissen die jongeren ervaren binnen de Kerk weg te werken
- in mijn ontmoeting met jongeren het samenspel van 'to comfort' (baarmoederlijke; veiligheid) en 'to challenge' (uitgaging, luis in de pels) te beleven, handen en voeten te geven
- jongeren te betrekken bij het uittekenen van het kerkgebouw van onze gemeenschap voor de komende 20 jaar
- contact te leggen met jongerenbegeleiders en ik droom ervan om samen iets te organiseren i.v.m. de Wereldjongerendagen 2023



## Morgen anders dan vandaag

### Samenspraak over vernieuwing in de Kerk

Colloquium georganiseerd door het IPB en Space for Grace  
Zaterdag 3 december 2022 van 9u tot 16u  
in het Diocesaan Pastoraal Centrum, F. de Merodestraat 18 in Mechelen

Het Interdiocesaan Pastoraal Beraad en Space for Grace organiseren een ontmoetingsdag over vernieuwing en vitalisering in de Kerk. We delen ervaringen van 3 jaar werking van Space for Grace in Vlaanderen en maken zichtbaar hoe vitaliteit kan groeien. Zo hopen we het vertrouwen in de toekomst te versterken en aanzetten te geven om haar waar te maken. Welkom aan iedereen die hiervan droomt en gelooft dat vernieuwing mogelijk is.

- In de voormiddag geeft Pieter Vandecasteele, theoloog en programmaverantwoordelijke Porticus, een overzicht van de krachtlijnen vanuit de projecten van Space for Grace. Daarna volgen gespreksgroepen en om 12u start een panel met o.a. mgr. Koen Vanhoutte, Raf Lust en Sofi Van Ussel.
- Tijdens de middagpauze kunnen de deelnemers kennismaken met enkele projecten in de pandgang van het pastoraal centrum.

- Van 14u tot 15.30u is er een mogelijkheid om driemaal gedurende 20 minuten kennis te maken met aspecten van vernieuwing en vitaliteit. Je kan kiezen voor o.a. Ketenzorg, Innovatief communiceren, Nieuwe kloostervormen of Kunst als sleutel.
- Je kan ook informatie krijgen over hoe je een project kan indienen bij Space for Grace. Heb je al een idee voor een project, dan kan je dat aftoetsen die namiddag.
- We sluiten de dag af met een receptie.

Bijdrage in de onkosten 10 euro, lunch inbegrepen.  
**Meer info en inschrijven** via de website  
[www.ipbsite.be](http://www.ipbsite.be) of [www.spaceforgrace.be](http://www.spaceforgrace.be).

## Nieuwe projectoproep Space for Grace

Space for Grace lanceert op 3 december 2022 voor de vierde keer een projectoproep. Geloofsgemeenschappen die een vernieuwend en wervend project willen opzetten om hun gemeenschap nieuwe levenskracht te bieden, kunnen een aanvraag indienen voor ondersteuning. We zijn op zoek naar boeiende experimenten of leerrijke projecten, die het pad kunnen effenen naar een duurzame toekomst voor parochies in een seculiere samenleving. In *Evangelii Gaudium* pleit Paus Franciscus ervoor om “de comfortabele pastorale norm van ‘men heeft het altijd zo gedaan’” achter zich te laten: “Ik nodig iedereen uit om durvend en creatief te zijn bij dit noodzakelijk herdenken van de doelstellingen, de structuren, de stijl en de methoden van de evangelisatie binnen de eigen gemeenschappen” (EG33). Het Space for Grace programma gelooft dat

ook vandaag Gods Geest nog waait waar Hij wil en ons oproept om de tekenen van de tijd te verstaan en er echt mee aan de slag te gaan.

Een goed project vraagt een goede voorbereiding. Je mag de durf hebben om te experimenteren. Daarom willen we kandidaten al tijdens de ‘ontwikkelfase’ ondersteunen. We bieden de mogelijkheid om in de aanloop van een projectaanvraag met een innovatiecoach in gesprek te gaan. Het aanvraagformulier voor een sessie met een innovatiecoach èn voor ondersteuning is downloadbaar op de website [www.spaceforgrace.be](http://www.spaceforgrace.be). De oproep loopt tot 2 april 2023.

Meer info is te krijgen bij [raf.lust@spaceforgrace.be](mailto:raf.lust@spaceforgrace.be) (+32 479/29 93 12)

